

قرآني بيان

عبادت جي راه ۾ ڪاوڻون

(سپارو: 16، سورہ مریم: 65)

مذنی مراکز (فیضان ۽ مدینہ) ۽ شعبہ امام مساجد (دعوتِ اسلامی)
جي تحت مسجدن جي لاءِ

13 مارچ، 2026ء

(متوقع اسلامي تاريخ: 23 رمضان 1447ھ)

جمعة المبارک جو

مدني مراڪز (فيضان، مدينه) ۽ شعبه امام مساجد (دعوتِ اسلامي) جي تحت مسجدن جي لاءِ
13 مارچ، 2026ء (متوقع اسلامي تاريخ: 23 رمضان، 1447ھ) جمعة المبارڪ

جو

قرآني بيان

بيناام

عبادت جي راه ۾ رکاوٽون (سپارو: 16، سوره مريم: 65)

هن بيان ۾ توهان ڄاڻي سگهندؤ...

❁ ... پسنيده عمل ڪهڙو آهي

❁ ... عبادت جي راه جون رکاوٽون

❁ ... هڪ چڱي نصيحت

❁ ... صاحبيءَ رسول جي بي مثال استقامت

پيشش

FOR FEEDBACK
(+92) 315 2692 786

الْمَدِينَةُ الْعِلْمِيَّةُ

Islamic Research Center

(شعبه: بياناتِ دعوتِ اسلامي)

GET MORE SPEECHES
(+92) 310 8882 033

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى خَاتَمِ النَّبِيِّينَ ط

أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ط بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ط

وَعَلَى إِلِكْ وَأَصْحِبِكْ يَا حَبِيبَ اللَّهِ

الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

وَعَلَى إِلِكْ وَأَصْحِبِكْ يَا نُورَ اللَّهِ

الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ

نَوَيْتُ سُنَّتَ الْإِعْتِكَافِ (ترجمو: مون سنتِ اعتكاف جي نيت ڪئي)

دروڊ پاڪ جي فضيلت

فرمانِ آخري نبي، رسولِ هاشمي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: ◆ جنهن قرآن پاڪ

پڙهيو ◆ ربِ ڪريم جي حمد ڪئي ◆ نبي پاڪ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ تي درود

شريف پڙهيو ◆ پنهنجي رب کان مغفرت طلب ڪئي ته ان پلائي ڪي ان

جي جاءِ تان ڳولهي ورتو.¹

يه وظيفه ٿي ٿوٽِ مومن هونو ڏي ڳانه ختم درود و سلام

وه دعا مستجاب هوتو ٿي ٿوٽِ مومن هونو ڏي ڳانه ختم درود و سلام

طاعتين سب اسي سڀن مقبول طاعتون ۾ اتم درود و سلام

يه وظيفه ٿي ٿوٽِ مومن هونو ڏي ڳانه ختم درود و سلام

صَلُّوْا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

۱۰۰ شعب الايمان، باب في تعظيم القرآن، فصل في استحباب التكبير... الخ، جلد: 2، صفحہ: 373، حديث: 2084۔

قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ (اللَّهُ پاك قرآن ڪريم ۾ فرمائي ٿو):

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا ﴿١٦﴾

(سپارو: 16، مريم: 65).

صَدَقَ اللَّهُ الْعَظِيمَ وَصَدَقَ رَسُولُهُ النَّبِيُّ الْكَرِيمُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

ترجموڪنڙ العرفان: آسمانن ۽ زمينن ۽ جيڪو ڪجهه انهن جي وچ ۾ آهي سمورن جو رب (اهو ئي آهي) سو انهيءَ جي عبادت ڪر ۽ ان جي بندگيءَ تي ثابت ره، ڇا الله جي نالي وارو ڪو ٻيو ڄاڻو ٿا؟

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ

پيارا اسلامي ڀائرو! الحمدلله! رمضان ڪريم جون بابرڪت، پُر نور ۽ بهارن واريون گهڙيون آهن، رحمتن جي چماچم برسات آهي، هر گهڙي بابرڪت آهي. خوش نصيب آهن اهي ماڻهو جيڪي ظاهري ۽ باطني آدابن سان روزا رکي، خوشدليءَ سان 20 رڪعتون تراويح پڙهي، سحر ۽ افطار جون برڪتون ٺٽي رمضان ڪريم جون بهارون حاصل ڪري رهيا آهن ۽ انتهائي محروم ۽ بدقسمت آهن اهي ماڻهو جيڪي هنن مبارڪ گهڙين ۾ به نيڪين کان محروم آهن، روزا ناهن رکندا، تراويح ناهن پڙهندا يا پڙهندا به آهن ته مڪمل ناهن پڙهندا، بخشش ۽ مغفرت ۽ رحمت جي هن عظيم الشان مهيني ۾ به الله پاك ۽ رسول ڪريم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي رضا وارن ڪمن کان پري آهن. ٻنهي جهانن جي سلطان، شهنشاه ڪون و مڪان صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمايو: منهنجي اُمت ذليل ۽ رسوا نه ٿيندي، جيستائين اها رمضان جو

حق ادا ڪندي رهندي. عرض ڪيو ويو: يا رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ! رمضان جو حق ضايع ڪرڻ ۾ انهن جو ذليل ۽ رسوا ٿيڻ ڇا آهي؟ فرمائائون: هن مهيني ۾ انهن جو حرام ڪم ڪرڻ. وڌيڪ فرمائائون: توهان رمضان جي مهيني جي معاملي ۾ ڊجو! ڇو ته جهڙيءَ طرح هن مهيني ۾ نيڪيون وڌايون وينديون آهن، اهڙي طرح گناهن جو به معاملو آهي.¹

الله پاڪ اسان سڀني کي رمضان جو مهينو سٺي انداز ۾ ۞ رضاءِ الاهي وارن ڪمن ۾ گذاريندي ۞ هر گهڙيءَ جو قدر ڪندي ۞ نيڪين ۾ ۞ عبادتن ۾ ۞ ذڪر ۽ فڪر ۾ ۞ قبر کي ياد ڪندي ۞ مديني جون يادون دل ۾ سمائيندي ۞ حُسن اخلاق جو مظاهرو ڪندي ۞ والدين جو ادب ڪندي ۞ مائٽن سان پلائي ڪندي ۞ پاڙيسرين جا حق ادا ڪندي ۞ غريبن جي مدد ڪندي گذارڻ ۽ ۞ فيضانِ رمضان مان خوب جهوليون ڀرڻ جي توفيق عطا

فرمائي. اَمِيْنُ بِجَاهِ خَاتِمِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

گناھوں کي نحوست بڙھ رھي ھے دم بدم موٽي!

میں توبہ پر نہیں رہ پارتا بت قدم موٽي!

میں رحمت، مغفرت، دوزخ سے آزادي کاساڻل ھوں

مرد رمضان کے صدقے میں فرماوے کرم موٽي! (2)

صَلُّوْا عَلَيَّ الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ عَلَيَّ مُحَمَّد

1...معجم صغير، باب العين، باب من اسمه عبدالملك، صفحه: 499، حديث: 697 ملقطاً۔

2...وسائل بخشش، صفحه: 97-98 ملقطاً۔

آيت ڪريم جو ترجمو ۽ وضاحت

پيارا اسلامي ڀائرو! اسان سڀيارو: 16، سورت مريم جي آيت: 65 ٻڌڻ جي سعادت حاصل ڪئي، الله پاڪ ارشاد فرمايو:

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا ﴿٦٥﴾

ترجمو ڪنڙ العرفان: آسمانن ۽ زمين ۽ جيڪو ڪجهه انهن جي وچ ۾ آهي سمورن جو رب (اهو ئي آهي) سو انهيءَ جي عبادت ڪر ۽ ان جي بندگيءَ تي ثابت ره، ڇا الله جي نالي وارو ڪو ٻيو ڄاڻو ٿا؟ (سڀيارو: 16، مريم: 65)

يعني اي پيارا محبوب **صَلِّ اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ!** آسمان ۽ زمين ۽ جيڪو ڪجهه انهن ۾ آهي سڀني جو مالڪ توهان جو پيارو رب، الله رب العزت آهي، توهان ان جي عبادت ڪريو ۽ ان تي ثابت قدم رهو! ڇا توهان الله پاڪ جو ڪو نالي وارو ڄاڻو ٿا؟ هرگز نه...!! يعني الله پاڪ واحد آهي، اڪيلو آهي، لاشريڪ آهي ۽ ان جي اها وحدانيت (يعني هڪ هجڻ) ايترو واضح آهي، ان حد تائين پهتل آهي جو ان جهڙو ڪو ٻيو هجڻ ته پري جي ڳالهه، ان جي نالي جهڙو نالو به ڪنهن جو ناهي، ايتري تائين جو غير مسلم جيڪي الله پاڪ جو شريڪ ڄاڻيندا آهن، جهنم ۾ وٺي وڃن وارو ڪم ڪندا آهن، انهن کي به ڪڏهن اها جرئت نه ٿي جو پنهنجي ڪوڙن خدائن جو نالو الله رکي سگهن.¹ هي توهان جي رب جي ئي شان آهي جيئن هو پاڻ واحد ۽ اڪيلو آهي، اهڙي طرح ان جو نالو به واحد ۽ اڪيلو آهي.

...تفسير صراط الجنان، پارہ: 16، سورہ مريم، زیر آيت: 65، جلد: 6، صفحہ: 137 خلاصہ.

الله واحد ویکتا ہے، ایک خدا بس تھا ہے | کوئی نہ اس کا ہمتا ہے، ایک ہی سب کی سنتا ہے

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَمَّا بِرَسُولِ اللَّهِ

وہ ہے منزہ شرت سے، پاک سکون و حرکت سے | کام ہیں اس کے حکمت سے، کرتا ہے سب قدرت سے

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَمَّا بِرَسُولِ اللَّهِ (1)

صَلُّوْا عَلَي الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ عَلَي مُحَمَّد

عبادت کریو! مستقل مزاجی سان کریو!

پیارا اسلامي پائرو! هن آيتِ كريم ۾ پياري آقا، مڪي مدني مصطفيٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ کي ۽ پاڻ سبگورن جي واسطي سان اسان غلامانِ مصطفيٰ کي 2 ڳالھين جو حڪم ڏنو ويو آهي: (1): فرمايو ويو:

فَاعْبُدْهُ

ترجمو ڪنڙ العرفان: سو انهيءَ جي عبادت ڪر. (سپيارو: 16، مريم: 65)

يعني الله پاڪ ئي آهي جيڪو زمين ۽ آسمان جو خالق به آهي، مالڪ به آهي، اهو ئي تمام جهانن کي پالڻ وارو آهي، سو ان جي ئي عبادت ڪريو! (2): ٻيو حڪم اهو ڏنو ويو ته:

وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ

ترجمو ڪنڙ العرفان: ۽ ان جي بندگيءَ تي ثابت رهه. (سپيارو: 16، مريم: 65)

يعني عبادت جي راه ۾ مشڪلاتون اينديون، مشقت ٿيندي پر توهان ان تي ثابت قدم رهو، دل سان، مستقل مزاجي سان عبادت ڪندا رهو!¹

پور رمضان مهينو عبادت ڪريو!

پيارا اسلامي ڀائرو! هي هڪ بهترين سبق آهي: عبادت ڪرڻ ۽ دل سان، مستقل مزاجيءَ سان ڪرڻ. اسان وٽ اهو هڪ وڏو مسئلو آهي. اسان عبادت جي طرف مائل ته ٿي ويندا آهيون پر ان تي استقامت اختيار ناهيون ڪندا، دل سان عبادت ناهيون ڪندا. هاڻي جيئن رمضان ڪريم تشریف کڻي آيو، رمضان ڪريم جي اچڻ سان عبادت جي رغبت وڌندي آهي، اسان تمام گهڻا نيڪ ارادا ڪندا آهيون پر آهستي آهستي شوق ۾ گهٽتائي اچڻ شروع ٿي ويندي آهي. رمضان ڪريم جي پهرين عشري ۾ مسجدن ۾ رونق هوندي آهي، تراويح ۾ به هڪ سئو تعداد نظر ايندو آهي، تلاوت جي طرف به ماڻهو مائل ٿيندا آهن پر ٻئي عشري ۾ اهو شوق گهٽ ٿي ويندو آهي، نمازين جي تعداد ۾ به گهٽتائي اچي ويندي آهي، تراويح ۾ به ٿورا ماڻهو رهجي ويندا آهن، اها جيڪا گهٽتائي آهي، اها نه ٿيڻ گهرجي، اها سني ڳالهه ناهي.

پسنديده عمل ڪهڙو آهي؟

مسلمانن جي پياري امڙ سائڻ سيده عائشه صديقہ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا کان پڇيو ويو: پياري آقا، مڪي مدني مصطفيٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جو سڀ کان پسنديده عمل

¹...تفسير كبير، پارہ: 16، سورہ مريم، زير آيت: 65، جلد: 7، صفحہ: 555 خلاصہ.

ڪهڙو هو؟ فرمايائون: **مَا دِيمَ عَلَيْهِ** اهو نيڪ ڪم جنهن تي هميشگي اختيار ڪئي وڃي.¹

يعني اسان جي آقا ۽ موليٰ، رسولِ خدا **صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** کي نيڪي ڪرڻ ۽ ان نيڪي کي مسلسل ڪندو رهڻ پسند هو. نيڪي شروع ڪري وري ڇڏي ڏيڻ، پاڻ سڳورن **صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** کي پسند نه هو. حضرت عبد الله بن عمرو **رَضِيَ اللهُ عَنْهُ** فرمائن ٿا: پياري نبي، رسولِ هاشمي **صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** مون کي فرمايو: اي عبدالله! فلاڻي ماڻهوءَ جهڙو نه ٿي وڃجانءِ، هو رات جو عبادت ڪندو هو، پوءِ ڇڏي ويو.²

هي اسان جي نبي **صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** جي پياري نصيحت آهي، ان کي اسان به قبول ڪريون، جيڪا به نيڪي ڪريون، استقامت سان ڪريون، مسلسل ڪندا رهون. الله پاڪ جا نيڪ ٻانها ائين ئي ڪندا هئا **♦** حضور غوثِ پاڪ **رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ** عشاء جي وضو سان فجر جي نماز ادا ڪندا رهيا (يعني رات جو سمهندا نه هئا، سڄي رات عبادت ڪندا هئا) ۽ 40 سالن تائين سندن اهو ئي معمول رهيو.³ **♦** امام احمد بن حنبل **رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ** روزانو 300 نفل پڙهندا هئا.⁴ **♦** حضرت ثابت بُناني **رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ** جو 50 سالن تائين اهو طريقو رهيو جو پاڻ سڄي سڄي رات نماز ادا ڪندا هئا.⁵ **♦** امامن جي امام، امام اعظم ابوحنيفه **رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ** جو معمول هو ته سڄي رات عبادت ڪندا هئا ۽ تهجد پڙهندا هئا.

...ترمذی، کتاب الادب، صفحہ: 664، حدیث: 3856۔

...بخاری، کتاب التہجد، باب ما یرکھ من ترک قیام اللیل... الخ، صفحہ: 333، حدیث: 1152۔

...بہجة الاسرار، ذکر طریقہ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، صفحہ: 164۔

...حلیۃ الاولیاء، الامام احمد بن حنبل، جلد: 9، صفحہ: 192، رقم: 13657۔

...حلیۃ الاولیاء، ثابت بنانی، جلد: 2، صفحہ: 362، رقم: 2566۔

30 سال مسلسل اهو انداز رهيو جو روزانو رات جو هڪ ئي رکعت ۾ پورو قرآن مجيد مڪمل ڪندا هئا.¹

الله اڪبر! اندازو لڳايو! ايتري ڊگهي عرصي تائين، مستقل مزاجي سان عبادت ڪندو رهڻ، ڪندو رهڻ، وچ ۾ ناغو نه ٿيڻ ڏيڻ، ڪهڙي ڪمال جي ڳالهه آهي. الله پاڪ اسان کي به اهڙي توفيق نصيب فرمائي.

اٰمِيْنُ بِجَاهِ خَاتِمِ النَّبِيِّنَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

صَلُّوْا عَلَي الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ عَلٰى مُحَمَّد

عبادت جي راه ۾ رکاوٽون

اي عاشقانِ رسول! 4 شيون آهن جيڪي عبادت جي راه ۾ رکاوٽ بڻجنديون آهن. انهن کي عَوَائِقُ اَرْبَعَه (يعني 4 رکاوٽون) چيو ويندو آهي. امام غزالي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ منهاج العابدين ۾ انهن جو تفصيل سان ذڪر ڪيو آهي. اهي 4 شيون هي آهن: (1): اسان جو نفس (2): شيطان (3): دنياوي تعلقات (4): دنيا.²

انهن 4 رکاوٽن کي دور ڪري ونون ته **اِنَّ شَاءَ اللهُ الْكَرِيْم!** عبادت تي استقامت ملي ويندي.

¹ فتاوى رضويه، جلد: 7، صفحه: 476.

² منهاج العابدين، صفحه: 62.

پهرين رکاوٽ: نفس

پهرين رکاوٽ آهي: نفس. هي اسان کي سستي ڏياريندو آهي $\diamond$ ترسي ڪريان ٿو $\diamond$ سڀاڻي ڪري وٺندس $\diamond$ اڄ دل نٿي چوي وغيره جهڙا خيال ايندا آهن ۽ ٻانهو عبادت کان محروم رهجي ويندو آهي. هن رکاوٽ جا 2 علاج آهن:

پهريون علاج: خود آمادگي (Self-motivation)

پهريون علاج آهي: سيلف موتيويشن (Self-motivation) يعني پاڻ ئي پنهنجي پاڻ کي عبادت تي اڀاريندو رهڻ. الله پاڪ جا نيڪ ٻانهن ائين ئي ڪندا هئا، حضرت عبدالعزيز بن ابو رَوَادَ رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ جي متعلق اچي ٿو ته جڏهن رات ٿيندي هئي ته پنهنجي بستري جي ويجهو تشریف آڻيندا هئا، ان تي هٿ ڦيريندا هئا، پوءِ فرمائيندا هئا: اي بسترا! بيشڪ تون تمام نرم ۽ عمدو آهين پر الله پاڪ جو قسم! جنت ۾ توکان به وڌيڪ نرم ۽ ملائم وهاڻا هوندا. اهو چئي بيهي رهندا هئا ۽ سڄي رات عبادت ۾ گذاري ڇڏيندا هئا.¹

اهڙي طرح حضرت رابع بصري رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهَا جي متعلق منقول آهي ته پاڻ سڄي رات عبادت ڪنديون هيون، پوءِ فجر جي نماز کان ڪجهه دير اڳ ۾ مُصلي تي ئي لپتي پونديون هيون، جڏهن فجر جو وقت ٿيندو هو ته اٿي وينديون هيون ۽ پنهنجي نفس کي مخاطب ڪري چونديون هيون: رابع! ڪيستائين سمهندي رهندين، ٿي سگهي ٿو هي تنهنجو آخري ڏينهن هجي،

۱۰۰۰ احياء العلوم، ڪتاب ترتيب الاوراد... الخ، الباب الثاني، فضيلة قيام الليل، جلد: 1، صفحه: 470.

اڄ عبادت ڪري وٺ! قبر ۾ آرام سان سمهندي رهجانءِ. اهو چئي عبادت ۾ مصروف ٿي وينديون هيون ۽ سڄو ڏينهن عبادت ۾ گذاري ڇڏينديون هيون، پوءِ جڏهن رات ٿيندي هئي ته پاڻ کي چونديون هيون: رابع! ٿي سگهي ٿو هي تنهنجي آخري رات هجي، اڄ عبادت ڪري وٺ! قبر ۾ آرام سان سمهندي رهجانءِ. اهو چئي سڄي رات عبادت ۾ گذاري ڇڏينديون هيون.¹

سبحان الله! هي آهي سيلف موٽيويشن يعني پنهنجو پاڻ کي پاڻ ئي نڪ ڪمن جي رغبت ڏياريندو رهڻ، اسان کي به اهو انداز اپنائڻ گهرجي

◆ عبادت جا فضائل پڙهو! ◆ اهي فضائل دل ئي دل ۾ بار بار ورجائيندا ڪريو! ◆ جنت جي نعمتن جو ذڪر پڙهو! ۽ ◆ پاڻ کي انهن نعمتن جو حريص بڻائيندا رهو، **إِنَّ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيمُ!** نڪ ڪمن ۾ چُستي اچي ويندي.

بيوعلاج: صبر

نفس جي رکاوٽ کان بچي عبادت ۾ مصروف رهڻ جو ٻيو علاج صبر آهي. عبادت تي صبر اختيار ڪريو! اڄڪلهه جيئن رمضان ڪريم برڪتون ٿئي رهيو آهي، اسان صبح سحري ڪري روزو رکي وٺندا آهيون، منجهند جي وقت بڪ ۽ اُڃ لڳي، هاڻي اسان ڇا ڪندا آهيون؟ صبر...!! يعني ان بڪ ۽ اڄ کي برداشت ڪندا رهندا آهيون، ڪندا رهندا آهيون، ايتري تائين جو افطار جو وقت ٿي ويندو آهي، بس اها جيڪا برداشت آهي، اهو ئي برداشت ڪندو وڃڻ، نفس جو علاج آهي. ڪجهه عرصي جي لاءِ اسان نڪ ڪمن تي

اهڙو صبر ڪري ونون، نفس سستي ڏياري ته هڪ پيرو بس جيءُ ماري عبادت ۾ لڳي وڃون، ڪجهه عرصو مشڪل ٿيندي، پوءِ آهستي آهستي نفس عادي ٿي ويندو. پوءِ **إِنْ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيمُ!** مشڪل نه ٿيندي.

صحابيءَ رسول جي بي مثال استقامت

حضرت جابر **رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ** فرمائن ٿا: هڪ پيري اسان الله پاڪ جي پياري نبي، رسولِ هاشمي **صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** سان گڏ ڪنهن غزوه ۾ وياسين، واپسي تي اسان هڪ پهڙي علائقي ۾ پهتاسين، رسول اڪرم، نور مجسم **صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** اتي ئي قيام جو حڪم فرمايو. تمام صحابهءَ ڪرام **عَلَيْهِمُ الرِّضْوَانُ** آرام جي خاطر اتي ترسي پيا. الله پاڪ جي حبيب، دلين جي طبيب **صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** فرمايو: اڄ رات ڪير پهرو ڏيندو؟ هڪ مهاجر ۽ هڪ انصاري صحابي **رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا** اٿيا ۽ عرض ڪيائون: يار رسول الله **صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ**! اها سعادت اسان حاصل ڪرڻ چاهيون ٿا، اسان کي قبول فرمايو! رسول اڪرم، نور مجسم **صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** اجازت عطا فرمائي، تنهنڪري اهي ٻئي صحابي **رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا** پهرو ڏيڻ لاءِ تيار ٿي ويا، انهن ٻنهي پاڻ ۾ مشورو ڪيو ۽ اهو طئي ٿيو ته اڌ رات تائين هڪ پهرو ڏئي، ٻيو آرام ڪري، پوءِ پهريون آرام ڪري ۽ ٻيو پهرو ڏئي. پوءِ پهرين اڌ رات مهاجر صحابي **رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ** آرام ڪيو ۽ انصاري صحابي **رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ** پهرو ڏيڻ لڳا. ڪجهه دير گذري ته ان انصاري صحابي **رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ** نماز شروع ڪري ڏني ۽ سوره ڪهف جي تلاوت ڪرڻ لڳا. ان دوران اوچتو دشمن جي هڪ شخص پهڙي تي چڙهي تير وسائڻ شروع ڪري ڏنا.

دشمن جيڪو پهريون تير هلايو، اهو انصاري صحابي رَضِيَ اللهُ عَنْهُ جي جسم ۾ پيوست ٿي ويو.

الله اڪبر! صحاباءِ ڪرام عَلَيْهِمُ الرِّضْوَانُ جو ذوقِ عبادت صدمرحبا...! انصاري صحابي رَضِيَ اللهُ عَنْهُ جي جسم ۾ تير پيوست ٿي چڪو هو، ان جي باوجود پاڻ ڪا حرڪت نه ڪيائين ۽ ساڳي طرح نماز ۾ مشغول رهيا، ظالم دشمن پيو تير هنيو، اهو به پاڻ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ جي جسمِ اقدس ۾ لهي ويو، انصاري صحابي رَضِيَ اللهُ عَنْهُ اڃا به نماز نه ٽوڙي، دشمن ٽيون تير هنيو، اهو به صحابي ۽ رسول رَضِيَ اللهُ عَنْهُ جي جسم ۾ پيوست ٿي ويو، هاڻي ان صحابي رَضِيَ اللهُ عَنْهُ جلدي سان رکوع ۽ سجود ڪيو، نماز مڪمل فرمائي ۽ پنهنجي ساٿي کي جاڳايو. تير وسائڻ واري دشمن جڏهن ڏٺو ته هي اڪيلا ناهن، هنن جا رفيق به گڏ ٿي آهن ته هو فوراً پڇي ويو. هيڏانهن مهاجر صحابي رَضِيَ اللهُ عَنْهُ پنهنجي ساٿي کي زخمي حالت ۾ ڏٺو ته جلدي جلدي سندن جسم مان تير ڪڍيا ۽ پڇيو: توهان تي دشمن حملو ڪيو ته توهان مون کي ڇو نه جاڳايو؟ ان تي قرآن ۽ نماز جي شوقين ان انصاري صحابي رَضِيَ اللهُ عَنْهُ چيو: مون نماز ۾ هڪ سورت جي تلاوت شروع ڪئي هئي، مون اهو پسند نه ڪيو ته سورت کي اڏورو ڇڏي نماز ٽوڙي ڇڏيان. خدا جو قسم! جيڪڏهن مون کي حضور صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ پهري جي ذميواري نه ڏني هجي ها ته مان پنهنجي جان ڏئي ڇڏيان ها پر سورت ضرور مڪمل ڪريان ها.¹

عبادت ۾ لڳ ڄاڻ ڏيڻ | مرے دل سے غفلت کا پردہ ہٹا دے

... مسند امام احمد، مسند جابر بن عبدالله، جلد: 6، صفحہ: 199، حدیث: 15246.

خدا! نفس نه ٿي تباہي مچائي | مري سب بري خواہشون کومٿاڏي (1)

سُبْحَانَ اللَّهِ! ڪيڏو ڪمال جو صبر آهي، تير لڳو، ظاهر آهي تڪليف ته ٿي هوندي ان جي باوجود صحابيءَ رسول ﷺ عبادت ۾ مصروف رهيا، ڪاش! اسان به اهڙا صبر ڪرڻ وارا بڻجي وڃون، اسان وٽ ته عجيب صورتحال آهي، ننڍين ننڍين ڳالهين جي ڪري اسان عبادت کان محروم رهجي ويندا آهيون. ❖ افطار پارٽي هجي ته نمازِ مغرب ۾ تاخير ڪري ڇڏيندا آهيون. ❖ جماعت ڇڏي ڏيندا آهيون. ❖ بلڪ نماز ئي قضا ٿي ويندي آهي، اهو به ڪو بعيد ناهي. ❖ ٿورو مٿي ۾ سور هجي. ❖ معمولي تڪليف اچي وڃي. ❖ ڪو دنياوي ڪم پئجي وڃي ته جماعت ڇڏي ويندي آهي، نمازون قضا ٿي وينديون آهن، معمول جا اورداءِ ۽ وظائف ڇڏيا ويندا آهن...!! ڪاش! اسان کي عبادت تي صبر نصيب ٿي وڃي. عبادت ڪرڻي آهي، ڪرڻي ئي ڪرڻي آهي، اسان جي زندگي جو اصل مقصد ئي عبادت آهي ته ان تي صبر اختيار ڪريون! مشڪل ٿيندي، ڪم به پوندا، مشقت به ٿيندي، سُستي به ايندي، نفس ڪمزوري به ڏيکاريندو، ٿي سگهي ٿو دل به نه لڳي پر اسان کي عبادت ڪندو ئي رهڻو آهي، ائين استقامت سان جيءُ جان سان لڳل رهنداسين ته **إِنْ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيمُ!** هڪ وقت ايندو ته عبادت اسان جي روح جي غذا بڻجي ويندي، جيستائين عبادت نه ڪنداسين، سڪون ئي نه ملندو. الله پاڪ اسان کي اهڙي توفيق بخشي، ڪاش! عبادت جي لذت نصيب ٿي وڃي.

صبر سے اور نمازوں سے چاهو مدد | پوري ڪروائے هر ايک حاجت نماز

جو مسلمان پانچون نمازين پڙهين | لے چلے گی انہیں سوئے جنت نماز
دیکھو! اللہ ناراض ہو جائے گا | بھائیو! تم کبھی چھوڑنا مت نماز (1)

بي رکاوٽ: شيطان

پيارا اسلامي ڀائرو! عبادت جي راه ۾ بي رکاوٽ شيطان آهي. اڄڪلهه ته الحمد للہ! هي مصيبت ٿريل آهي، شيطان قيد آهي. **إِنَّ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيمِ!** رمضان ڪريم شيطان کان محفوظ رهي ڪري ئي گذري ويندو. البت رمضان ڪريم کان پوءِ ان کان بچڻ تمام ضروري آهي ۽ شيطان کان حفاظت جو بهترين طريقو اهو ئي آهي ته ان کان توجهه هٽائي ڇڏيون. هڪ ڀيري حضرت رابع بصري **رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهَا** کان ڪنهن پڇيو: توهان ابليس کي دشمن ڄاڻيون ٿيون؟ فرمايائون: مان رحمٰن جي محبت ۾ اهڙي مشغول آهيان جو شيطان جي دشمني جو تصور به ناهيان ڪندي.²

سُبْحَانَ اللَّهِ! هي شيطان کان بچڻ جو بهترين طريقو آهي، ان جي طرف کان توجهه ئي هٽائي ڇڏيو، الله الله ڪريو، نيڪ ڪمن ۾ مصروف رهو، وسوسو اچي ته ڇنڊي ڇڏيو، جنت جو تصور ڪيو، الله پاڪ جي نعمتن جو تصور ڪيو، دل ۾ شڪر جا جذبا وڌايو، جهنم جو ذڪر پڙهيو، ان جي خوفناڪين کي ياد ڪندا رهو، **إِنَّ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيمِ!** شيطان جي طرف کان توجهه هٽيل رهندي، نيڪ ڪمن جي طرف لڳل رهندي.

¹...وسائلِ فردوس، صفحہ: 22-23 ملقطاً۔

²...تذكرة الاولياء، باب بستم، ذکر رابعة رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهَا، جلد: 1، صفحہ: 71۔

الله پاڪ جي پناه گهرندا ڪريو!

شيطان کان بچڻ جو هڪ طريقو اهو به آهي ته هن بُري دشمن کان الله پاڪ جي پناه گهرڻ جي عادت بڻايو! حڪيم الامت مفتي احمد يار خان **رحمة الله عليه** فرمائن ٿا: صوفي سڳورا **رحمة الله عليهم** فرمائن ٿا: جيڪو ڪو صبح شام 21 ڀيرا لاهول شريف پاڻي تي دم ڪري پي ڇڏي ته **إِنْ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيمُ!** شيطاني وسوسن کان تمام گهڻي حد تائين امن ۾ رهندو.¹

دماغ ۾ ڇڙيل بليس ڇهاڻا ڀارڻ!

ترے حبیب کا دیتا ہوں واسطہ

يارب! (2)

مُحيط دل پہ ہوا ہائے نفس آگاہ

رہائی مجھ کو ملے کاش! نفس و شیطاں سے

الله پاڪ اسان کي نفس ۽ شيطان جي شر کان محفوظ فرمائي.

اَمِيْنُ بِجَاهِ خَاتِمِ النَّبِيِّنَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

شيخ طريقت، امير اهل سنت مولانا الياس عطار قادري **دامت برك اثمهم العالیه** جو تمام پيارو ۽ پنهنجي موضوع تي بهترين رسالو آهي: **وسوسا ۽ انهن جو علاج**. هي رسالو پڙهو! **إِنْ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيمُ!** شيطاني وسوسن کان بچڻ ۾ تمام گهڻي مدد ملندي.

ان کے چنگل سے تُو چُھڑا يارب!

نفس و شيطان ہو گئے غالب

1...مرآة المناجیح، جلد:1، صفحہ:87۔

2...وسائل بخشش، صفحہ:54۔

نيم جاں ڪر ديا گناهون ۽
 طالبِ مغفرت هون ياالله!
 مرضِ عصيان ۽ دے شفا يارٻ!
 بخش حيدر ڪا واسطه يارٻ! (1)
 صَلَّوْا عَلَي الْحَبِيبِ! صَلَّي اللهُ عَلَي مُحَمَّدٍ

ٽئين رکاوٽ: دنياوي تعلقات

عبادت جي راه ۾ ٽين رکاوٽ اسان جا تعلقات آهن، ائين تمام گهڻا پيرا ٿيندو آهي جو ٻانهو عبادت ڪرڻ جو ذهن بڻائيندو آهي ۽ دل چوندِي آهي ته تلاوت ڪندو رهان ۽ درود پاڪ پڙهندو رهان ۽ اڄ مان نفلن جي ڪثرت ڪندس پر ۽ ڪڏهن ڪو دوست ملي ويندو آهي، ان سان ڪچهري ڪندي وقت گذري ويندو آهي ۽ ڪڏهن ٻار ٻچن جي محبت رکاوٽ بڻجي ويندي آهي ۽ ٻانهو عبادت کان محروم رهجي ويندو آهي.

هڪ سٺي نصيحت

هڪ نيڪ بزرگ هئا، انهن وٽ ماڻهو اچي ويهندا هئا، سٺيون سٺيون ڳالهيون ڪندا هئا، انهن جي عادت هئي ته جڏهن ماڻهو اتي ويٺو لڳندا هئا ته فرمائيندا هئا: جڏهن هتان ٻاهر نڪري وڃو ته جدا جدا ٿي وڃجو، جيڪڏهن گڏ ويندا ته پاڻ ۾ ڳالهيون ٿي ڪندا رهندا. اڪيلو اڪيلو ويندي ٿي سگهي

تو ته تلاوت جي طرف توهان جي توجهه ٿي وڃي ۽ توهان راه هلندي تلاوت جي سعادت ماڻي ونو!¹

سبحان الله! معلوم ٿيو: دوستن جي ويجهو ويهڻ، ڪچهرين ۾ مصروف رهڻ به اسان کي عبادت کان روڪي ڇڏيندو آهي، ان ڪري بهتر آهي ته اسان اڪيلائي اختيار ڪريون. اها انسان جي فطرت آهي ته اسان کان بلڪل فارغ نٿو رهيو ٿي سگهي، بلڪل فارغ هجڻ، ڪجهه به نه ڪري رهيا هجڻ ته اڪتاهت ۽ بوريت ٿيڻ لڳندي آهي، ان ڪري اسان کي ڪجهه نه ڪجهه مصروفيت لازمي گهريل هوندي آهي، اسان وٽ ماڻهو مصروفيت ڇا اپنائيندا آهن؟
 ◆ موبائل فون ڪٿي ويهي رهندا آهن، پوءِ ته چاهي ساري رات گذري وڃي وقت جي خبر ٿي نه پوندي آهي ◆ اهڙي طرح دوستن وٽ ويهندا آهن ته ڪچهريون شروع ٿي وينديون آهن، ڪيترا ڪيترا ڪلاڪ گذري ويندا آهن.

هن رکاوٽ کان بچو! ڪوشش ڪريو ته رمضان ڪريم ۾ وڌ کان وڌ وقت اڪيلائي ۾ گذري، نيڪ ڪم ڪندي گذري. ان جو هڪ بهترين حل ته اهو آهي ته اعتڪاف ڪري ونو! سڄو وقت مسجد ۾ گذرنو، ۽ جيڪڏهن ڪجهه به ڪري سگهياسين ته مسجد ۾ رهڻ جو ثواب ته ملندو ئي رهندو، پوءِ ان سان گڏوگڏ مسجد ۾ دوستن وغيره کان دور هوندا ته **إِنْ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيمُ!** وڌيڪ عبادت ڪرڻ ۾ ڪامياب ٿي وينداسين.

ترجیحات طئي ڪريو!

هن رکاوٽ جو هڪ بهترين حل اهو به آهي ته اسان پنهنجي ترجیحات طئي ڪريون. حضرت علي المرتضيٰ، شير خدا رَضِيَ اللهُ عَنْهُ تمام بلند رتبي وارا صحابي آهن، مسلمانن جا چوٿان خليفه آهن، هڪ پيري سندن شهزادي امام حسن مجتبيٰ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ کين پڇيو: بابا سائين! هي ٻڌايو ته ڇا توهان کي مون سان محبت آهي؟ فرمايائون: ها! بلڪل آهي. عرض ڪيائون: پيءُ حسين رَضِيَ اللهُ عَنْهُ سان به محبت ڪندا آهيو؟ فرمايائون: ها! بلڪل ڪندو آهيان. عرض ڪيائون: امڙ سائڻ سان به پيار ڪندا آهيو؟ فرمايائون: ها! ڪندو آهيان. پوءِ پڇيائون: ۽ رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ سان به محبت آهي؟ فرمايائون: بلڪل آهي. امام حسن رَضِيَ اللهُ عَنْهُ پڇيو: الله پاڪ سان به محبت آهي؟ فرمايائون: ضرور آهي. هاڻي شهزادي عرض ڪيو: سيني ۾ دل ته هڪ آهي، پوءِ هڪ دل ۾ ايتريون ساريون محبتون ڪيئن گڏ ٿي سگهن ٿيون؟ حضرت علي المرتضيٰ، شير خدا رَضِيَ اللهُ عَنْهُ باب مدينة العلم (يعني علم جي شهر جو دروازو) آهن، فرمايائون: پٽ! مان توهان سيني سان محبت ڪريان ٿو (پر اهي سڀ محبتون الله پاڪ جي رضا جي لاءِ آهن)، جيئن ئي عبادت جو وقت ٿيندو آهي، مان توهان سيني کي وساري الله پاڪ جي عبادت ۾ مصروف ٿي ويندو آهيان.¹

سبحان الله! هي آهي ترجیحات...!! ♦ اسان کي پنهنجي ٻارن سان به محبت آهي ♦ دوست احباب سان به لڳاءُ آهي ♦ پاڙيسرين وٽ به ويهندا آهيون ♦ ماسات، مامي، چاچي جي پٽن سان به سٺي لڳندي آهي، اها تمام

...انوار جمال مصطفیٰ، محبت الہی کا بیان، صفحہ: 414۔

سني ڳالهه آهي پر انداز اهو هجڻ گهرجي ته جيئن ئي عبادت جو وقت ٿي وڃي، انهن مان ڪا به محبت، ڪو به تعلق عبادت جي راه ۾ رکاوٽ نه بڻجي سگهي. ان ڪري پنهنجي وقت جي ورهاست ڪرڻ گهرجي. ڪنهن کي ڪيترو وقت ڏيڻو آهي، پنهنجا دنياوي تعلق ڪڏهن نيائڻا آهن، آخرت جي ڪمائيءَ لاءِ ڪڏهن ۽ ڪيترو وقت ڪڍڻو آهي، اهو جدول بڻايو. گهڻو نه ته ايترو ته اسان ڪريون جو جيڪي عبادت جا خصوصي اوقات آهن، گهٽ ۾ گهٽ اهو وقت ته اسان پنهنجا فارغ ٿي رکون، مثال طور **◆** تهجد جو وقت عبادت جو آهي، تنهنڪري سحري لاءِ اٿڻو ئي آهي، ان وقت پنهنجي ڪا مصروفيت نه رکو، موبائل کان به پري رهون ۽ تهجد پڙهڻ، ان کان پوءِ ڪجهه نه ڪجهه ذڪر ۽ درود ۽ استغفار جي عادت بڻايون **◆** اهڙي طرح پنجن نمازن جي وقتن ۾ جيئن ئي اذان ٿئي، هر تعلق کي هڪ طرف رکي مسجد جي طرف وڌي وڃون **◆** ايئن ئي اشراق چاشت جي نفلن جي وقت جي ڪا مصروفيت نه رکون **◆** مغرب کان پوءِ اوابين جا نفل پڙهيا ويندا آهن، ان وقت ڪا مصروفيت نه رکو، ائين اسان پنهنجي وقت جي ورهاست ڪري وٺون. ان جي برڪت سان به **إِنْ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيمُ!** اسان رمضان مهيني جو وڌيڪ وقت نيڪين ۾ گذارڻ ۾ ڪامياب ٿي وينداسين.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ

چوٿين رکاوٽ: دنيا

پيارا اسلامي ڀائرو! عبادت جي راه جي چوٿين رکاوٽ دنيا آهي. هي تمام خطرناڪ رکاوٽ آهي. اڄڪلهه جيئن رمضان ڪريم برڪتون ورهائي

رهيو آهي، رمضان ڪريم نيڪين جي بهار جي موسم آهي پر افسوس! اسان وٽ ان کي تجارت جي بهار جي موسم بڻايو ويندو آهي. صحابہء ڪرام عَلَيهِمُ الرِّضْوَانُ جو اهو انداز هو ته شعبان شريف کان ئي پاڻ کي رمضان مهيني جي عبادت لاءِ فارغ ڪرڻ شروع ڪري ڏيندا هئا پر اسان وٽ ماڻهو رمضان مهيني ۾ پاڻ کي وڌيڪ مصروف ڪري وٺندا آهن، عام ڏينهن ۾ ته پوءِ به نمازون وقت تي پڙهي وٺندا آهن، رمضان ڪريم ۾ ته ڪاروبار ۾ ايتري مصروفيت وڌندي آهي جو عبادت جي طرف توجهه ئي نه ٿي سگهندي آهي...!!

الله پاڪ اسان جي حال تي رحم فرمائي. هي سنو انداز ناهي. مسلمان ٻانهو پهريان پنهنجي دين جي فڪر ڪندو آهي، پوءِ دنيا ڪمائيندو آهي. يقين مڃيو! جيڪڏهن اسان اهو انداز اپنائي وٺون، اسان نيڪيون ڪمائڻ جي فڪر ڪريون ته **إِنْ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيمُ!** دنيا جا ڪم به خود بخود آسان ٿي ويندا.

آخرت کي ترجيح ڏيو!

حضور سرور ڪائنات، شاه موجودات **صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** فرمايو: جيڪو دنيا سان محبت ڪندو آهي اهو پنهنجي آخرت کي نقصان پهچائيندو آهي ۽ جيڪو پنهنجي آخرت سان محبت ڪندو آهي اهو پنهنجي دنيا جو نقصان ڪندو آهي، تنهنڪري باقي رهڻ واري (آخرت) کي فنا ٿيڻ واري (دنيا) تي ترجيح ڏيو.¹

... مسند امام احمد، مسند الكوفيين، حديث ابى موسى الاشعري، جلد: 8، صفحہ: 92، حديث: 20227.

الله پاڪ اسان کي دنيا جي بدران آخرت جو طلبگار بڻجڻ، آخرت جي فڪر ڪرڻ ۽ ان جي لاءِ تياري ۾ مصروف ٿي وڃڻ جي توفيق نصيب فرمائي.

اٰمِيْنُ بِجَا لَا خَاتِمَ النَّبِيِّنَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

صَلُّوْا عَلَيَّ الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ عَلَيَّ مُحَمَّد

اوقات نماز ايپلي ڪيشن جو تعارف

پيارا اسلامي ڀائرو! اوقات الصلوة (Prayer Times) موبائل ايپلي ڪيشن آهي، جيڪا دعوتِ اسلامي جي آئي تي ڊيپارٽمنٽ شعبي 2011 ۾ جاري ڪئي هئي، هيٺ ٽئين لکين پيرا ڊائون لوڊ ٿي چڪي آهي. تمام پياري بلڪه ائين چئو ته هر مسلمان لاءِ ضروري ايپلي ڪيشن آهي. هن ۾ ڇا ڇا آهي؟ ٻڌو! هن ايپلي ڪيشن ۾ ◆ پنجن نمازن جا ڊيلي ۽ ماهوار وقت ڏنل آهن، هن ايپلي ڪيشن جي مدد سان توهان سڄي دنيا جي لکين مقامن جي نمازن جا وقت ۽ قبلي جي سِمت معلوم ڪري سگهو ٿا ◆ هن ۾ تلاوت جو جدول بڻائڻ جو آپشن به ڏنو ويو آهي ◆ تفسير صراط الجنان به هن ۾ شامل آهي ◆ جيڪڏهن الله نه ڪري نمازون قضا ٿي ويون آهن ته هن ايپلي ڪيشن جي مدد سان قضا نمازن جو حساب لڳائي انهن جي ادائينگي جو جدول به بڻائي سگهجي ٿو ◆ جماعت جي دوران آڻو موبائل سائينٽ جو آپشن موجود آهي جنهن ۾ جماعت جو وقت درج ڪري موبائل کي آڻو سائينٽ تي لڳائي سگهجي ٿو. ان کان علاوه ٻيا به تمام گهڻا فيچر هن ايپلي ڪيشن ۾ موجود

آهن. اڄ ئي هي ايپلي ڪيشن انسٽال ڪريو! پاڻ به فائدو حاصل ڪريو ۽
بين ڪي به ان جي ترغيب ڏياريندا رهو!

صَلُّوا عَلَي الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ عَلَي مُحَمَّدٍ

بيان ڪي اختتام جي طرف آڻيندي هڪ شرعي مسئلو عرض ڪريان ٿو:

درست ڇا آهي؟

(درست شرعي مسئلو ۽ عوام ۾ لڏي ويندڙ غلط فهمي جي نشاندهي)

مسئلو: روزي جي حالت ۾ وار ۽ ننهن ڪٽڻ جائز آهي.

وضاحت: روزي جي حالت ۾ مٿي جا وار، بغلن جا وار، ڏن جي هيٺان
وارا وار ڪٽي سگهجن ٿا ۽ ننهن به ڪٽي سگهجن ٿا. ان سان روزي تي
ڪو اثر نه پوندو. ها! هن ڳالهه جو خيال رکو...!! ننهن نيٺ ڪٽر (Nail cutter)
سان ڪٽڻ گهرجن جيڪڏهن ڪنهن وات سان ننهن ڪٽيا ۽ ڪائي ورتا ته ان
سان روزو ٽٽي پوندو.¹ الله پاڪ اسان کي درست اسلامي احڪام سکڻ ۽
انهن تي عمل ڪرڻ جي توفيق نصيب فرمائي. اَمِينٌ بِجَاهِ خَاتِمِ النَّبِيِّينَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ
وَسَلَّمَ

صَلُّوا عَلَي الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ عَلَي مُحَمَّدٍ

أَسْمَاءُ الْحَسَنِ جُونِ بَرَكَتُونِ (وَضِيفُونِ)

يَا قَادِرُ

جيڪڏهن ڪنهن کي ڪا مشڪل پيش اچي ته اهو 41 ڀيرا يَا قَادِرُ پڙهي وٺي، **إِنْ شَاءَ اللَّهُ الْكَرِيمُ!** آساني ٿي ويندي.¹ الله پاڪ اسان کي عمل جي توفيق عطا فرمائي. اَمِينُ بِجَاهِ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

صَلُّوْا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ